

EPA/عسکری

WORLD CRUNCH

آیا جنگ یمن مقدمه‌ای
برای جنگ جدید است؟

پینار هاسکی

رئیس موسسه
خبرنگاران بدون مرز

این جنگ دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا است. در طول دو هفته گذشته ایالات متحده آمریکا به بمباران یمن ادامه داده است و بیش از ۵۰ حمله به این کشور انجام داده است. حمله نخست به شورشیان حوثی واقع همزمان با انتشار اخباری در مورد درز اطلاعات عملیاتی آمریکا در یک پیام‌رسان غیرامن رخ داده بود اما از آن زمان تاکنون، به‌رغم افزایش تلفات نظامی و غیرنظامی، بمباران بی‌امان یمن، تقریباً در سکوت ادامه پیدا کرده است. این تلفات چندان هم محرمانه نیستند. شخص دونالد ترامپ در مورد آنها در شبکه‌های اجتماعی لاف‌زنی کرده و گفته است: «تروریست‌های حوثی تحت حمایت ایران با حملات بی‌امان در دو هفته گذشته نابود شده‌اند... ما هر روز و هر شب آنها را هدف قرار می‌دهیم. حملات ما تا آن زمان ادامه پیدا خواهد کرد که دیگر هیچ تهدیدی وجود نداشته باشد.» آخرین جمله، این پیام است که از همه ارباب‌آوتر است: «ما تازه شروع کرده‌ایم، و درد اصلی در راه است، هم برای حوثی‌ها و هم برای حامیانشان در ایران.» دلیل ارباب‌آو بودن این جمله این است که هدف ترامپ فقط حوثی‌ها نیستند، بلکه نظام حاکم بر ایران و برنامه هسته‌ای‌اش نیز هست. این سوال همچنان پابرجاست که آیا رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا تمایل دارد تا پای جنگ با ایران برای جلوگیری از دستیابی تهران به سلاح هسته‌ای برود؟

اما چرا حالا؟ دست‌کم دو دلیل برای آن وجود دارد. نخست اینکه بدون تردید به نظر می‌رسد که برنامه هسته‌ای ایران در آستانه تکمیل شدن است. ایران در حال رسیدن به جایی است که متخصصان هسته‌ای به آن «آستانه هسته‌ای» می‌گویند؛ نقطه‌ای که از آن به بعد می‌تواند سلاح هسته‌ای تولید کند. این رخداد می‌تواند به شکل چشمگیری توازن استراتژیک را در منطقه به هم بزند. ترامپ نامه‌ای برای رهبران ایران ارسال کرده و به آنها پیشنهاد مذاکره در خصوص پرونده هسته‌ای داد. ایران گفت‌وگوی مستقیم را نپذیرفت و پاسخ داد که اگر آمریکا به ایران حمله کند، ایران راهی جز ساخت بمب هسته‌ای نخواهد داشت. دلیل دوم این است که منطقه بار دیگر در آستانه جوش قرار گرفته است. علاوه بر حملات هوایی آمریکا در یمن، اسرائیل نیز جنگ بی‌رحمانه خود را در غزه از سر گرفته است که این جنگ همزمان با مسدود شدن کمک‌های بشردوستانه نتایج فاجعه‌باری بر جا گذاشته است. علاوه بر این ارتش اسرائیل، به‌رغم آتش‌بسی که در ماه نوامبر سال ۲۰۲۴ به دست آمد، به صورت روزمره حملاتی را به لبنان انجام می‌دهد. پیوند میان این «جبهه‌های» به ظاهر متمایز در همسویی استراتژی‌های آمریکا و اسرائیل نهفته است. اسرائیل در چارچوب پوشش حمایت آمریکا جنگ تمام‌عیار خود را در غزه پیش می‌برد و بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، بارها به نقشه ترامپ برای خالی از سکن کردن غزه اشاره کرده است. اسرائیل و آمریکا هر دو خصومت مشترکی نسبت به نظام روحانیت حاکم بر ایران دارند. تا پیش از آنکه ترامپ به قدرت برسد، دولت جو بایدن جلوی اسرائیل را برای حمله به تاسیسات هسته‌ای ایران گرفته بود، چراکه نگران بود چنین اقدامی به یک جنگ منطقه‌ای منجر شود. به نظر می‌رسد که دونالد ترامپ نسبت به سلفش کمتر خویشتن‌دار باشد. در هر صورت او کارزار خودش با عنوان «فشار حداکثری» را در قبال ایران تشدید کرده است تا بتواند موضع خود را در پرونده هسته‌ای تحمیل کند. اما اگر ایران حاضر به پذیرش این اجبار نشود، چه رخ خواهد داد؟ ترامپ دو گزینه خواهد داشت: تشدید تنش یا از دست دادن حیثیت. ترامپ، رئیس‌جمهوری که بسیار از بی‌علاقگی‌اش به جنگ گفته بود، حتی دو ماه هم برای شروع یک جنگ جدید در یمن صبر نکرد. حالا او در مقابل این تصمیم قرار گرفته است که جرقه یک جنگ جدید را بزند که احتمالاً مقیاس بسیار وسیع‌تری خواهد داشت.

کارزار در جبهه رسانه

همزمان با بمباران یمن، تبلیغات در مورد پایان حمایت ایران از محور مقاومت آغاز شده است

برد. مقام‌های آمریکایی و مقام‌های دولت موقت یمن، مستقر در عدن مدعی شده‌اند که در حملات آمریکا به یمن ده‌ها نیروی انصارالله، از جمله فرماندهان ارشد میدانی و حتی نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کشته شده‌اند. مقام یمنی در گفت‌وگو با نیوزویک می‌گوید: «همه این اطلاعات نادرست است. تمامی اطلاعاتی که از زمان تشدید حملات آمریکا به یمن منتشر شده است، گمراه کننده و دور از واقعیت است، چه در مورد نابودی توانمندی‌های نظامی باشد و چه در مورد هدف قرار دادن رهبران، تمام این اطلاعات دور از واقعیت است.» این مقام ارشد انصارالله که نام او توسط نیوزویک منتشر نشده است، می‌گوید: «ما در صنعا، الحمدلله، از ابتدا به میزان کافی اطلاعات و جزئیات در مورد حملات نخست آمریکا و اهدافش به دست آوردیم و همه اقدامات پیشگیرانه لازم را برای اجتناب از هرگونه آسیب انجام دادیم و به امید خدا با کمک خدا پیروز خواهیم شد.» وی تأکید کرد: «ما حملات آمریکا را از روز اول شکست‌خورده تلقی می‌کنیم و معتقدیم که جز کشتار غیرنظامیان به هیچ‌یک از اهدافش نرسید.»

یمنی‌ها در عین حال به همسایگان عرب خود نیز هشدار داده‌اند که به آمریکا اجازه استفاده از پایگاه‌های نظامی برای حمله به یمن را ندهند. به گزارش ایستنا، یک منبع نظامی در صنعا در گفت‌وگو با الاخبار هشدار داد: «اینکه عربستان سعودی و سایر کشورها در برابر فشارهای آمریکا تسلیم می‌شوند و اجازه می‌دهند از سرزمین‌هایشان به عنوان سکوی پرتاب برای عملیات خصمانه علیه یمن استفاده شود، منجر به جنگ منطقه‌ای خواهد شد.»

تجمع گسترده نظامی آمریکا

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا روز ۱۵ مارس دستور حمله گسترده به یمن را صادر کرد. از آن زمان ده‌ها حمله به نقاط مختلف یمن انجام شده است و مقام‌های آمریکایی ادعا کرده‌اند که در این حملات تعداد زیادی از فرماندهان و تاسیسات نظامی انصارالله را از بین برده‌اند؛ موضوعی که از سوی یمنی‌ها تکذیب شده است. رئیس‌جمهور آمریکا شخصاً این عملیات را «پیروزی فوق‌العاده» توصیف کرده است. همزمان آمریکا به شکل چشمگیری تعداد نیروها و تجهیزات نظامی خود را در خاورمیانه و اقیانوس هند افزایش داده است. تعدادی از سامانه‌های دفاع هوایی پاتریوت آمریکایی از کره جنوبی در حال انتقال به خاورمیانه هستند. بر اساس تصاویر منتشرشده از سوی ماهواره‌های خصوصی، دست‌کم ۶ فروند بمب‌افکن پنهان‌کار B-۲ ایالات متحده آمریکا در پایگاه هوایی آمریکا در جزیره دیه‌گو گارسیا در اقیانوس هند مستقر شده‌اند. با توجه به بُعد مسافت جزیره دیه‌گو گارسیا با یمن، احتمال می‌رود که از این بمب‌افکن‌ها برای حمله به یمن استفاده شود. این بمب‌افکن‌ها که قابلیت حمل سلاح هسته‌ای را دارند، در موارد بسیار معدودی از سوی آمریکا مورد استفاده قرار می‌گیرند. ۶ بمب‌افکن مذکور، یک‌سوم از کل تعداد بمب‌افکن‌های B-۲ آمریکا هستند که هر یک از آنها حدود یک میلیارد دلار قیمت دارد. در کنار این بمب‌افکن‌ها، چندین هواپیمای تهاجمی A-۱۰ تا ناندربولت، جنگنده اف-۳۵ و نیروهای نظامی نیز به پایگاه‌های اعلام‌نشده در منطقه اعزام شده‌اند.

در حال حاضر ناو هواپیمابر هری اس. ترومن و ناوگروه

ادعای عقب‌نشینی از یمن

یک روزنامه بریتانیایی روز پنج‌شنبه در گزارشی مملو از ادعاهای تاییدنشده و عجیب، مدعی شد که ایران دست از حمایت از انصارالله یمن کشیده است و نیروهای خود را بیمن خارج کرده است. این روزنامه مدعی شده است که مقام‌های ایرانی تصور می‌کنند روزهای انصارالله یمن به شماره افتاده است و به همین دلیل حاضر به هزینه‌بیشتر برای حمایت از این گروه نیستند. روزنامه دیلی تلگراف در گزارشی به نقل از «یک مقام ارشد» ایرانی مدعی شده است که ایران همزمان با تشدید حملات آمریکا علیه انصارالله در حال رها کردن متحدان حوثی خود در یمن است. این روزنامه مدعی شده است که مقام ایرانی دلیل این اقدام را اجتناب از رویارویی مستقیم با آمریکا در صورت کشته شدن سربازان ایرانی اعلام کرده است. این روزنامه بریتانیایی به نقل از مقام مورد ادعای خود می‌نویسد که ایران از استراتژی خود برای حمایت از شبکه گروه‌های نیابتی منطقه‌ای نیز با پس کشیده است تا بر تهدیدهای مستقیم از سوی ایالات متحده آمریکا تمرکز کند. این روزنامه بریتانیایی به نقل از مقام ادعایی می‌نویسد: «انگرنی اصلی ایران ترامپ و نحوه مواجهه با او است.» این روزنامه به نقل از مقام ادعایی می‌نویسد: «همه جلسات زیر سایه گفت‌وگو در مورد او است و دیگر هیچ‌یک از گروه‌هایی که قبلاً از آنها حمایت می‌کردیم مورد بحث نیستند.» این روزنامه در ادامه نقل قول‌های خود می‌نویسد: «در ایران نگاه این است که حوثی‌ها نمی‌توانند بیشتر دوام بیاورند و ما‌ها یا حتی روزهای پایانی خود قرار دارند و دیگر ارزش ندارند که آنها را در فهرست نگه داشت.»

این گزارش در شرایطی منتشر شده است که مقام‌های ایرانی به وضوح اعلام کرده‌اند که ایران حاضر به عقب‌نشینی از حمایت از محور مقاومت نیست و حتی حاضر به مذاکره در مورد این موضوع با طرف‌های غربی هم نخواهد بود. رئیس‌جمهور ایران، به مناسبت عید فطر در پیامی برای مردم یمن، از استمرار حمایت ایران از مردم یمن خبر داده بود و گفت: «به مردم یمن می‌گویم که با تمام وجود و نیت در کنار شما هستیم و برای شما آرزوی پیروزی داریم.» وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز هفته گذشته در مصاحبه‌ای که با شبکه خبری المسیره یمن داشت، تأکید کرد: «آمریکایی‌ها به یمن حمله می‌کنند زیرا مشاهده کرده‌اند که صنعا پیروزی‌هایی را محقق کرده و مقاومت می‌کند. این روند تهاجمی علیه ملت یمن محکوم به شکست است. ۱۰ سال است که تلاش‌های زیادی برای شکست ملت یمن صورت می‌گیرد اما این ملت شکست نخورده‌اند. این مسئله مسلم شده است که نمی‌توان ملت یمن را با حمله و تجاوز شکست داد.»

واکنش انصارالله یمن

یک مقام ارشد انصارالله روز جمعه در گفت‌وگو با نیوزویک در واکنش به گزارش دیلی تلگراف، این گزارش را مضحک توصیف و تأکید کرد که اساساً هیچ نیروی ایرانی در یمن حضور ندارد. این مقام انصارالله به نیوزویک گفته است: «هیچ نیروی ایرانی در یمن حضور ندارد که بتواند آنجا عقب‌نشینی کند. در نتیجه مسئله تکذیب در کار نیست، بلکه فقط می‌توان به این گزارش با صدای بلند خندید.» این مقام انصارالله در عین حال ادعای دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در خصوص موفقیت فوق‌العاده عملیات نظامی آمریکا را در یمن زیر سوال

خاور
میانه

شهاب شهسواری

خبرنگار گروه دیپلماسی

با افزایش حملات آمریکا به یمن، جنگ گسترده تبلیغاتی در مورد وضعیت یمن و حمایت ایران از انصارالله یمن در رسانه‌ها به راه افتاده است. روزنامه دیلی تلگراف در گزارشی مدعی شده است که با تشدید حملات آمریکا به یمن، ایران نیروهای خود را از یمن خارج کرده است؛ ادعایی که بلافاصله با واکنش انصارالله یمن مواجه شد که این ادعا را مضحک و مایه خنده توصیف کرده‌اند. یک مقام یمنی روز جمعه در گفت‌وگو با پایگاه خبری نیوزویک حضور نیروهای ایرانی در یمن را از اساس تکذیب کرد و ادعاهای آمریکا در مورد آسیب جدی به نیروهای یمنی را تکذیب کرد. همزمان ادعای آمریکا و یک مقام دولت موقت یمن در عدن در مورد کشته شدن نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در حملات آمریکا نیز توسط خبرگزاری تنسیم در ایران تکذیب شد. خبرگزاری تنسیم در گزارش خود نوشته است: «به‌منظر می‌رسد این خبر کذب در راستای جنگ روانی و در جهت پیش بردن منطقه به سمت جنگی فراگیر منتشر شده است در حالی که مسئولین و فرماندهان نظامی جمهوری اسلامی ایران بارها اعلام کرده‌اند که نیروهای انصارالله یمن کاملاً مستقل در حال مبارزه با آمریکا و اسرائیل هستند.» دور جدید اقدامات نظامی آمریکا علیه یمن بعد از آن آغاز شد که اسرائیل با نقض آتش‌بس در غزه مجدداً نسل‌کشی علیه فلسطینیان را از سر گرفت و نیروهای یمنی بار دیگر در حمایت از فلسطین، حملات به اسرائیل و کشتی‌های تجاری را که از طریق دریای سرخ به سمت غزه حرکت می‌کنند از سر گرفت. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا روز ۱۵ مارس دستور حملات گسترده‌ای را علیه یمن صادر کرد. در طول این مدت مقام‌های دولت آمریکا مرتباً ادعایی می‌کنند که ضربات بسیار سختی را به انصارالله یمن وارد کرده‌اند و تعداد زیادی از فرماندهان ارشد این گروه و تاسیسات نظامی آن را از بین برده‌اند. به‌رغم ادعای مقام‌های آمریکایی حملات نیروهای یمنی به ناوهای جنگی آمریکا و پرتاب موشک و پهپاد به سمت اسرائیل متوقف نشده است. عبدالملک حوثی، رهبر جنبش انصارالله یمن روز جمعه در سخنانی تأکید کرد که انصارالله به عملیات خود در حمایت از مردم فلسطین ادامه خواهد داد. او با تأکید بر ادامه عملیات پشتیبانی یمن از مردم مظلوم غزه و پاسخ قاطع به تجاوزات آمریکا به خاک یمن تصریح کرد که آمریکایی‌ها در رسیدن به اهدافشان شکست خورده‌اند و در آینده نیز هرگز قادر به تحقق اهداف شوم خود نخواهند بود.

دولت آمریکا و رسانه‌های حامی دونالد ترامپ با مبالغه در خصوص اثربخشی حملات آمریکا به انصارالله یمن، اینگونه وانمود می‌کنند که بعد از سقوط بشار اسد در سوریه و تصمیم حزب‌الله برای پذیرش آتش‌بس با اسرائیل، اکنون انصارالله یمن هم در حال خارج شدن از میدان است و ایران در میدان نبرد خاورمیانه در مقابل آمریکا تنها خواهد ماند. به نظر می‌رسد که بخشی از جنگ جاری در خاورمیانه یک سال و نیم پس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ در حال رقم خوردن در رسانه‌ها است و در این چارچوب اسرائیل و آمریکا توانسته‌اند یک به یک حلقه‌های محور مقاومت را از منطقه حذف کنند و ایران را تنها بگذارند.